

KSK-notat nr.: 55/2012 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Nord-Norsk Småkraft AS/Søknad om bygging av Haugvikelva kraftverk		
Fylke/kommune:	Nordland/Rødøy		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.	<i>Øystein Grundt</i>
Saksbehandler:	Marianne Bismo	for Sign.:	<i>Aune Korbøl</i>
Dato:	09 NOV 2012		
Vår ref.:	NVE 200802901-38 ksk/mbi		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Søknad om tillatelse til bygging av Haugvikelva kraftverk i Rødøy kommune i Nordland

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	3
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	10
Tilleggsopplysninger	13
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	15
NVEs vurdering	18
NVEs konklusjon	21

Sammendrag

Nord-Norsk Småkraft AS søker om tillatelse etter § 8 i vannressursloven om å utnytte fallet i Haugvikelva i Rødøy kommune i Nordland. Søknaden behandles i henhold til kapittel 3 i nevnte lov. Kraftverket vil få en installert effekt på 1 MW og en årlig fornybar energiproduksjon på gjennomsnittlig 3,4 GWh.

Det er planlagt å utnytte et fall på 240 m, med inntak på kote 260 og kraftstasjon på kote 20. Rørgata skal legges i grøft på hele strekningen. Det søkes om permanent vei til inntaket.

Rødøy kommune, Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune har alle gitt positiv høringsuttalelse i saken. De setter noen forutsetninger for en ev. konsesjon. Reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktet går imot konsesjon.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 3,4 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er under middels for et småkraftverk. Selv om produksjonen isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De to siste årene har NVE klart om lag 1,3 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Haugvikelva løper bredt over bart fjell i øvre del, og elva er synlig i et større landskapsrom. Fremføring av rørgate fra inntaket og det første stykket ned mot skogen vil kreve omfattende sprenging, og inngrepet vil etter NVEs syn bli uforholdmessig stort, og vil vanskelig kunne skjules på en god måte i ettertid. Omsøkte vei opp til inntaket vil også være synlig i et større landskapsområde, og kreve omfattende inngrep opp den bratte lia. Prosjektet vil ha negative konsekvenser for reindrifta i området. Alle de negative konsekvensene må veies opp mot de positive konsekvensene i form av ny fornybar energi og samfunnsmessige virkninger som følge av inntekter. Dersom vi legges en mer realistisk minstevannføring til grunn for prosjektet vil produksjonen reduseres og kostnadene pr. kWh øke, slik at de samfunnsmessige fordelene av tiltaket reduseres. Samlet sett mener NVE at den produserte krafta vil være for liten å kunne veie opp for de negative konsekvensene av kraftverket.

NVE mener at ulempen ved bygging av Haugvikelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknad fra Nord-Norsk småkraft AS om tillatelse til bygging av Haugvikelva kraftverk.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Nord-Norsk Småkraft AS, datert 27.3.12:

"Nord-Norsk Småkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Haugvikelva i Rødøy kommune i Nordland fylke og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Haugvikelva kraftverk.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- å installere en generator på inntil 1,0 MW i Haugvikelva kraftverk med nødvendige elektriske anlegg.
- bygging og drift av Haugvikelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjersom beskrevet i søknaden."

Haugvikelva kraftverk, hoveddata		
TILSIG	Hovedalternativ	
Nedbørfelt	km ²	2,9
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	7,9
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	86,5
Middelvannføring	m ³ /s	0,25
Alminnelig lavvannføring	l/s	14
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	62
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	25

KRAFTVERK

Inntak	moh.	260
Avløp	moh.	20
Lengde på berørt elvestrekning	km	1,23
Brutto fallhøyde	m	240
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,54
Slukeevne, maks	m ³ /s	0,50
Slukeevne, min	m ³ /s	0,025
Tilløpsrør, diameter	m	0,5/0,4
Vannvei, lengde	m	1200
Installert effekt, maks	MW	1,0
Brukstid	timer	3492

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	1,9
Produksjon, årlig middel	GWh	3,4

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	13,1
Utbyggingspris	kr/kWh	3,84

Haugvikelva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	1,082
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	1,190
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	0,85
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		Jordkabel

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 17.9.12 sammen med representanter for søkeren. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

NVE har mottatt følgende merknader til søknaden:

Rødøy kommune har fattet følgende vedtak i kommunestyret den 14.6.12:

"Rødøy kommunestyre tilrår at det gis tillatelse til utbygging av Haugvikelva kraftverk. Utbyggingen må skje i tråd med de framlagte planer, og det må søkes dispensasjon fra kommuneplanen."

Vi siterer fra saksutredningen:

” ...

Forholdet til kommuneplan:

Tiltaket er lokalisert til et område som er definert som LNF-sone B. I slike områder kan spredt boligbebyggelse, ervervsbebyggelse og fritidsbebyggelse finnes sted. Dette innebærer at det kreves dispensasjon fra bestemmelsene i LNF-sone B.

Tiltaket vil ikke gi store inntekter til Rødøy kommune, dog vil det tilfalle kommunen noe eiendomsskatt. Rødøy kommune kan ikke påregne store skatteinntekter for øvrig. Noen av grunneierne er ikke bosatt i Rødøy kommune. I anleggsperioden vil tiltaket kunne gi arbeid til lokale entreprenører.

Oppsummering

Tiltaket virker å ha liten negativ virkning på miljø og arts mangfold i området. De største negative virkninger vil være i forhold til landskapsbildet med dam, rørgate, vei og kraftstasjon.”

Fylkesmannen i Nordland har i brev av 23.5.12 gitt følgende uttalelse:

” ...

Konklusjon

Isolert sett synes tiltaket å forårsake moderate skader på miljøet. For å opprettholde en viss produksjon av bunndyr i nedre deler av elva, og samtidig avbøte for konsekvensene for landskap og friluftsliv, bør det stilles krav om slipp av minstevannføring hele året.

Foreliggende kraftutbyggingsplaner må sees i sammenheng med øvrige kraftutbygginger i området, herunder Smibelg-Storåvatn og Gjervalåga kraftverker.

Fylkesmannens vurdering

Haugvikelva renner hovedsakelig over granitt og granodioritt, som stedvis er forgneiset. I mindre deler av elvestrekningen består grunnen av den næringsrike bergarten glimmerskifer. I følge NGUs løsmassekart er det registrert løsmasser nedstrøms kraftstasjonen. Dette dekket består av et tynt lag med hav-, fjord- og strandavsetninger.

Det ble under feltarbeidet påvist flere sprekkeformasjoner hvor elvestrengen renner nedsunket i terrenget. I disse lokalitetene finnes det lite etablert vegetasjon, og den lille vegetasjonen som forekom her besto kun av ordinære arter. Lokalitetene ble under tvil registrert som bekkekløft av lokal verdi. I følge miljørapporten ble det mest interessante naturmiljøet registrert i nedre del av influensområdet, i tilknytning til planlagt kraftstasjon. I denne frodige lauvskogen ble det likevel kun påvist trivielle arter. Det framgår av rapporten at det i dette miljøet ikke kan utelukkes at det kan forekomme kravfull kryptogamflora.

Kravet i naturmangfoldloven § 8 om at saken i hovedsak skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, kan i denne sak sies å være oppfylt. Etter Fylkesmannens vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om tiltakets konsekvenser for kjente forekomster av arter

og naturtyper. Det følger av dette at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturtyper

Flere lokaliteter på den berørte elvestrekning er vurdert å falle inn under naturtypen "Bekkekløft", og gitt verdien lokalt viktig (C). Det ble ikke påvist rødlistede eller sjeldne arter under befaringen på høsten, og sannsynligheten for at slike kan forekomme innen naturtypen ble vurdert som liten. Imidlertid vil de arter som forekommer i disse sprekkdannelsene bli negativt berørt som følge av redusert vannføring.

Høgstaudeskoger er normalt sett artsrike og produktive. Deler av naturtypen danner viktige kontinuitetsmiljøer og ivaretar spesielle leveområder for planter og dyr. Naturtypen særpreges først og fremst av stor artsrikdom og produktivitet, og fraværet av rødlistede og sjeldne arter er ikke uvanlig. Hogst og bygging av vei, kraftstasjon og rørgate vil uten tvil forringe naturtypen. Det er ikke foretatt en verdivurdering av den aktuelle høgstaudeskogen i miljørapporten, og det er derfor vanskelig for Fylkesmannen å ta stilling til konsekvensene for naturtypen. Vi påpeker at det i DN's naturbase kun er registrert fire lokaliteter av "Bjørkeskog med høgstauder" i Rødøy kommune. Ødeleggelse eller forringelse av naturtypeforekomsten vil kunne ha store konsekvenser for utbredelsen og tilstanden av naturtypen i kommunen. Det må derfor gjøres en vurdering av den samlede belastningen for denne naturtypen, jfr. naturmangfoldloven § 10.

Fisk og bunndyr

Det ble ikke registrert evertebrater i elva under feltarbeidet. Mindre vannføringsamplituder, endret temperatur og massetransport, og endringer av viktige fysiske forhold i vassdraget kan medføre at diversiteten og bioproduksjon blir redusert (Stanford et al. 1996). Fylkesmannen stiller seg kritisk til at det ikke er planlagt slipp av minstevannføring i vinterhalvåret. Når dette er sagt, synes ikke de best egnede produksjonsarealene i øvre deler av elva å bli berørt. For egnede arealer i den nederste delen av elva vil tørrleggingen i vinterhalvåret gi store konsekvenser for bunndyrfaunaen.

Konsekvensene for bunndyrfaunaen vurderes derfor som middels. Haugvikelva synes å ha lav verdi som fiskeelv. De stilleflytende delene av elva som er egnet som leveområde for ørrebestanden i Haugvikvatnet ligger oppstrøms inntaket. Den berørte delen av elva renner over bart fjell med relativt stor hastighet, og er derfor ikke egnet som gyte- og oppvekstområde for fisk. Under høy vannføring kan anadrom ørret vandre opp elva til strykene oppstrøms planlagt kraftstasjon. Fylkesmannen vurderer ikke elva som viktig for sjøørreten.

Inngrepsfrie naturområder

Tiltaket medfører bortfall av 0,99 km² av INON sone II. Tiltaket vil etter vår vurdering gi små negative konsekvenser for INON.

Friluftsliv og landskap

De største negative konsekvensene av tiltaket er knyttet til landskapet. Haugvikelva ligger eksponert til mot vest, og redusert vannføring vil redusere elvas betydning som landskapselement betydelig. Videre vil den planlagte veien fremstå som skjemmende inngrep i et naturområde som i dag bærer preg av uberørthet.

Fylkesmannen kjenner ikke til spesielle registrerte friluftslivsinteresser i området. Området benyttes imidlertid av lokalbefolkningen og grunneiere i forbindelse med tradisjonelle friluftslivsaktiviteter, herunder fiske i Haugvikvatnet. Haugvikelva vil i denne sammenheng være viktig for opplevelsen av området. Redusert vannføring og inngrep i form av vei, rørgate og dam vil føre til en betydelig forringelse av områdets verdi for friluftsliv."

Nordland fylkeskommune har i brev av 27.6.12 gitt følgende uttalelse:

"Fylkesrådet i Nordland har i sitt møte den 26. juni behandlet FR-sak 159/12 "Høring – søknad om bygging av Haugvikelva kraftverk – Rødøy kommune". Følgende vedtak ble fattet:

- 1. Fylkesrådet anbefaler NVE å gi konsesjon til bygging av Haugvikelva kraftverk.*
- 2. Dersom det gis tillatelse til omsøkt tiltak, ber fylkesrådet om at NVE påser at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften § 12. NVE bes om å ta følgende inn i konsesjonsvilkårene:*
 - a. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.*
 - b. Utbygging må tilpasses slik at eventuell sårbarhet overfor fremtidige klimaendringer reduseres.*
 - c. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av installasjoner og tilhørende infrastruktur.*
 - d. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminneloven §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken."*

Vi siterer fra saksutredningen:

"...

Vurderinger

Fylkestinget vedtok 22. februar i FT-sak 013/12 Regional plan om små vannkraftverk i Nordland. Hovedmålsettingen for planen er: Det er et regionalpolitisk mål å bygge ut ny vannkraft der hvor konsekvensene for andre arealbruksverdier er akseptable. Nordland skal arbeide for økt produksjon av vannkraft tilsvarende 1,3 TWh i ny årlig produksjon innen 2025 (overordnet strategi nr 1).

Planen slår også fast at: Utbygginger som gir stor samfunns- og næringsmessig nytte lokalt og regionalt, og som har en akseptabel arealbrukskonflikt, skal prioriteres (overordnet strategi nr 2). Fylkesråden ser at utbygging av Haugvikelva kraftverk vil kunne bidra med noe økt sysselsetting i Rødøy kommune i anleggsperioden, samt bidra marginalt med økte skatteinntekter for offentlige myndigheter. Konsesjonssøknaden dokumenterer imidlertid ikke hvor mye skatteinntekter og antall sysselsatte tiltaket vil generere. Haugvikelva kraftverk vil bidra med 3,4 GWh på årsbasis. Fylkesråden savner generelt en grundigere og mer konkret vurdering av samfunnsnyten i konsesjonssøknader for vannkraft.

Fylkesråden ser at tiltaket kan ha negative konsekvenser for naturtypen bekkekløft. Lokaliteten er i konsesjonssøknadens miljørapport vurdert til å ha lokal verdi. I Regional plan om små vannkraftverk i Nordland heter det at: Ved registrerte bekkekløfter av liten verdi skal en være restriktiv med å tillate utbygging (tematisk retningslinje B6). Konsesjonssøknadens miljørapport kan ikke utelukke at det finnes rødlistede arter i tiltaksområdet. Fylkesråden ber NVE om å påse at tiltaket er i tråd med Naturmangfoldlovens kapittel 2 før det eventuelt innvilges konsesjon.

For reindrift vil tiltaket kunne ha negative konsekvenser. Småkraftplanen slår fast at: Reinbeitedistriktene skal involveres i detaljplanleggingen av kraftanlegg for å gi en best mulig tilpasning (tematisk retningslinje E7). Fylkesråden oppfatter generelt både reindriftsnæringa og reindriftsforvaltningen som løsningsorienterte og konstruktive i forbindelse med vannkraftutbygginger i fylket. Fylkesråden er opptatt av at utbyggere av kraftverk samarbeider med reindriftsnæringen for å redusere eventuelle negative konsekvenser for reindrift ved etablering og drift av kraftverk. Fylkesråden viser for øvrig til "Samarbeidsavtale mellom Sametinget og Nordland fylkeskommune" kapittel 13 – Reindrift:

Partene er enige om at arealvernet for reindriften må sikres. Reindriften er utsatt for press fra mange hold og har derfor et spesielt behov for vern av sine beiteområder. Reindriftens arealinteresser må ivaretas gjennom gode arealplanprosesser.

Tiltakets negative konsekvenser for landskap og friluftsliv er hovedsakelig knyttet til redusert vannføring i elv og tekniske inngrep som adkomst og anleggsvei, rørgate, inntaksdam og kraftstasjon. Fylkesråden vurderer at tiltakets konsekvenser for friluftsliv og landskap er relativt små. Dersom NVE innvilger konsesjon til tiltaket, ber fylkesråden likevel om at tiltaket utformes med høy estetisk kvalitet og med god landskapsmessig tilpasning.

Fylkesråden vurderer at tiltaket vil ha akseptable konsekvenser for inngrepsfri natur.

Fylkesråden ser at tiltakshaver søker om å bare slippe minstevannføring på sommerstid. Nordland fylkeskommune er vannregionmyndighet i Nordland og har i den forbindelse vedtatt: Ved utbygging av små vannkraftverk, skal ikke miljøtilstanden i vannforekomsten reduseres til lavere enn god økologisk tilstand i henhold til forskrift om rammer for vannforvaltningen. Dette skal oppnås gjennom gode avbøtende tiltak som minstevannsføring, terskelbygging etc. (overordnet strategi nr. 14 i Regional plan om små vannkraftverk). Fylkesråden vil på bakgrunn av dette be NVE om påse at eventuelle konsesjonsvilkår er i tråd med Vannforskriftens § 12 og at det slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året.

Samlet vurdering:

Fylkesråden vurderer at Haugvikelva kraftverk bør innvilges konsesjon. Fylkesråden anser at tiltaket vil få større positive konsekvenser for samfunnet enn negative konsekvenser for miljøet.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre noen økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse.

Sakens konsekvenser for miljø og samiske forhold er beskrevet tidligere i dette dokument.

... ”

Sametinget har i brev av 17.4.12 gitt følgende uttalelse:

” ...

Sametinget er for øvrig av den oppfatning at undersøkelsesplikten etter kml. § 9 bør oppfylles før konsesjonsvedtak treffes i konsesjonssaker.

... ”

Vedlagt uttalelsen er brev til søker, datert 6.3.12. Herfra siterer vi følgende:

”Ut fra vår generelle kjennskap til det aktuelle området finner Sametinget det sannsynlig at det kan være samiske kulturminner som hittil ikke er påvist innenfor det omsøkte området hvor tiltak planlegges. Sametinget må derfor foreta en befarings i området.

... ”

Statens vegvesen, avd. Nordland, har i brev av 30.5.12 gitt følgende uttalelse:

” ...

Før arbeidet settes i gang, må det søkes om tillatelse til utvidet bruk av avkjørsel fra fv. 431. Dersom fylkesvegen skal krysses med rør, må det også søkes om tillatelse til dette.

Statens vegvesen har utover dette ingen merknader til bygging av Haugvikelva kraftverk i Rødøy kommune.”

Reindriftsforvaltningen Nordland har i brev av 19.6.12 gitt følgende uttalelse:

” ...

Reindriften i området:

Haukvikelva ligger i Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt. Området brukes som reinbeite til flere årstider. Reindriftsforvaltningen gjør oppmerksom på at konsekvensutredningen ikke støtter seg til nyeste eksisterende kunnskap når det gjelder reindrift, men baserer seg på gamle arealbrukskart. Vedlagt er kartutsnitt fra www.reinkart.no som viser beitebruken i området i dag. I tillegg til å være høstbeiteland og parringsland er området også tidlig vårbeiteland/kalvingsland (vårbeite 1). Etter hvert som beitene vokser til utover våren og sommeren vil reinen trekke opp i fjellet, og de øvre deler av området brukes som sommerbeite.

Tiltakets innvirkning på reindriften:

Et inngrep som for eksempel en kraftutbygging vil kunne virke inn på reindriften på flere måter. Det ene er selve arealbeslaget som helt konkret fører til at beitearealet blir mindre. Det andre er gjennom forstyrrelser både i anleggsfasen og som følge av etablering av installasjoner, veier mv. Dette vil kunne virke som indirekte arealbeslag dersom reinen skyr området og/eller dersom reindriften vanskeliggjøres. Det tredje er gjennom sumvirkninger sammen med andre inngrep i samme område eller samme reinbeitedistrikt.

Når det gjelder Haugvikelva kraftverk vil prosjektet kunne ha følgende innvirkning på reindriften:

Inntaksdammer med overløp vil i vinterhalvåret kunne bli stående som åpne isråker, og vil kunne representere en risiko for rein som beiter i området eller trekker gjennom området.

Rørgater i dagen er et terrenginngrep som vil kunne virke negativt inn på reinens bruk av området gjennom at de vil ha en sperreeffekt. Rør i tunnel er i så måte å foretrekke.

Det terrenginngrepet som Reindriftsforvaltningen er mest skeptisk til er imidlertid etablering av rundt 2 km vei inn i et relativt uberørt særverdiområde for reindriften. Det er en velkjent problematikk at denne typen anleggsveier genererer mye ferdsel og forstyrrelse fordi tilgjengeligheten til utmarksarealene blir enklere, og ofte kommer andre tilretteleggingstiltak i tillegg til selve veien.

Reindriftsforvaltningen viser for øvrig til Regional plan om små vannkraftverk Nordland vedtatt av Fylkestinget den 20.02.12 og til Retningslinjer for små vannkraftverk fra Olje- og Energidepartementet (2007) hvor en har fastsatt verdikategorier for verdisetting av arealer med hensyn på reindrift. Minimumsbeiter og særverdiområder som f.eks. kalvingsområder og parringsland er her gitt "Stor verdi".

I utgangspunktet vil beslag og/eller forringelse av særverdiområder ha stor negativ konsekvens - men dette må vurderes i sammenheng med aktuelle avbøtende tiltak og eventuelle andre inngrep i samme område. Når det gjelder dette området som Haugvikelva er en del av har NVE nylig gitt konsesjon til en annen stor utbygging - Smibelg og Storåvatn kraftverk. Et av de viktigste argumentene mot denne utbyggingen har vært punktering av INON i området. Og forventer derfor at flere småkraftsøknader vil følge nå som argumentasjonen om INON ikke lenger vil komme til anvendelse i dette fjellområdet.

For reindriften er det imidlertid den akkumulerte effekten av inngrep og forstyrrelser, eller sumvirkningene som er viktig å vurdere i konsesjonsbehandlingen. Reindriftsforvaltningen understreker viktigheten av at vurderinger av samlet belastning for reinbeitedistriktet må legges til grunn.

Ser man Haugvikelva kraftverk slik søknaden nå foreligger i sammenheng med eksisterende og planlagte inngrep i samme fjellområde vil konsekvensene av tiltaket være svært negative."

Advokat Geir Haugen har på vegne av Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt kommet med følgende uttalelse:

" ...

Reinbeitedistriktet er utsatt for et stort antall planer om kraftutbygging. For tiden er det tale om ca. 25 prosjekter, herav et betydelig antall småkraftverk, flere store vassdragsreguleringer, flere vindkraftverk og kraftlinjer.

Fra tidligere er det store inngrep bl.a. på grunn av vassdragsreguleringer. Det er sannsynligvis det reinbeitedistriktet i Norge som er utsatt for flest inngrep.

Hvis reindriften skal overleve i dette reinbeitedistriktet må det nå settes en stopp for flere vassdragsutbygginger. Det er ikke tvilsomt at en nå har nådd den tålegrense som folkeretten setter, slik at et eventuelt ekspropriasjonsvedtak er ugyldig. Det vil også være ugyldig p.g.a. saksbehandlingsfeil hvis det ikke utføres en konsekvensutredning med kvantifisering av sumvirkningene av tidligere og planlagte inngrep, jf. Hålogaland lagmannsretts overskjønn av 18.10.2011 (RG 2011/1121).

På dette grunnlag kreves det prinsipalt at NVE avslår søknaden uten videre saksbehandling, subsidiært at det gjennomføres en konsekvensutredning med et slikt innhold som ovenfor beskrevet.”

Rødøy-Lurøy kraftverk AS har i e-post av 13.6.12 gitt følgende uttalelse:

”Rødøy-Lurøy kraftverk har ingen merknader til søknaden men vil orientere om følgende:

Rødøy-Lurøy Kraftverk AS har i brev av 14.02.2011 fra Nordlandsnett AS, fått melding om at det ikke er kapasitet i regionalnettet til å ta inn ny produksjon i vårt område. Dette gjelder også anlegg som knytter seg til distribusjonsnettet til en underliggende konsesjonær.

Nordlandsnett AS arbeider med utbedring av ulike flaskehalser i regionalnettet med det foreligger p.t. ingen konsesjoner for noen av de omsøkte utbyggingsprosjekt.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 2.7.12 og 6.9.12 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

Person/Etat	Innspill	Kommentar
<i>Rødøy kommune 06.07.2012</i>	<i>Setter krav om at det må søkes om dispensasjon fra kommuneplanen</i>	<i>Tas til etterretning.</i>
<i>Fylkesmannen i Nordland 23.5.12</i>	<i>Moderate skader på miljøet. Ønsker krav om minstevannføring hele året med hensyn til bunndyr.</i>	<i>Ingen kommentar De beste områdene for bunndyr er overfor inntak. Samtidig vil elva sjeldent bli helt tørr da feltet nedstrøms inntaket vil gi avrenning, totalt 43 l/s. Turbinen har en minimum slukeevne på 25 l/s.</i>
<i>Nordland fylkeskommune 26.06.2012</i>	<i>Anbefaler NVE å gi konsesjon til bygging av Haugvikelva kraftverk. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen. Utbygging må tilpasses slik at eventuell sårbarhet overfor fremtidige klimaendringer reduseres. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av</i>	<i>Utbygger vil sørge for at der er en god dialog med reindriftsnæringen under planleggingen og i videre anleggsarbeid. Tas til etterretning. Stasjonsbygningen utformes slik at den er tilpasset eksisterende bygninger, omgivelser og</i>

	<i>installasjoner og tilhørende infrastruktur.</i> <i>Tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminneloven §§ 3, 4 og 8 andre ledd.</i>	<i>terreng. Rørgaten vil bli nedgravd i grøft og stedlige masser tilbakeført i den grad dette er mulig.</i> <i>Tas til etterretning.</i>
<i>Sametinget 17.4.12</i>	<i>Ingen kjente samiske kulturminner i området.</i> <i>Området må befares før endelig uttalelse kan gis.</i>	<i>Ingen kommentar</i> <i>Sametingets kostnadsoverslag for befaring sommeren 2012 er akseptert 12.3.12.</i>
<i>Statens vegvesen 30.5.12</i>	<i>Utbygger må søke om utvidet bruk av avkjørsel fra FV 431.</i> <i>Dersom rørgate skal krysse RV 431, må utbygger søke om tillatelse til dette.</i>	<i>Tas til etterretning.</i> <i>Rørgaten skal ikke krysse eksisterende veier.</i>
<i>Reindriftsforvaltningen Nordland 19.06.2012</i>	<i>Inntaksdammer med overløp vil i vinterhalvåret kunne bli stående som åpne isråker, og vil kunne representere en risiko for rein som beiter i området eller trekker gjennom området.</i> <i>Rørgater i dagen er et terrenginngrep som vil kunne virke negativt inn på reinens bruk av området gjennom at de</i>	<i>Her vil vi gjøre oppmerksom på at det ikke er planlagt regulering utover fast damhøyde ved vanninntaket.</i> <i>Inntaksmagasinet er av begrenset størrelse, og problemer med isråker vil trolig ikke være høyere enn i vassdraget for øvrig. I forhold til at området er oppgitt brukt som vår-, sommer- og høstbeite skulle dette ikke være til fare for rein.</i> <i>Rørgata vil bli nedgravd og stedlige masser tilbakefylt. Den vil derfor ikke representere noe hinder for rein.</i>

	<i>vil ha en sperreeffekt.</i> <i>Det terrenginngrepet som Reindriftsforvaltningen er mest skeptisk til er imidlertid etablering av rundt 2 km vei inn i et relativt uberørt særverdiområde for reindriften.</i>	<i>Når det gjelder krav til vei og evt. standard på denne er vi i interessert i å finne løsninger i samråd med reindriften. Behov for vei vil i første omgang være knyttet til anleggsperioden, når anlegget er satt i drift vil dette behovet være betydelig redusert, og veistandard kan endres. Veien er også tiltenkt brukt av grunneierne til uttak av skog.</i>
<i>Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt</i> 23.08.2012	<i>Krever at det settes stopp for flere vassdragsutbygginger i regionen. Stort press fra mange utbyggingsplaner og mener det nå har nådd tålegrensen for folkeretten.</i>	<i>Vi viser til Fylkestingets vedtak 22. februar i FT-sak 013/12 Regional plan om små vannkraftverk i Nordland.</i> <i>Hovedmålsettingen for planen er: "Det er et regionalpolitisk mål å bygge ut ny vannkraft der hvor konsekvensene for andre arealbruksverdier er akseptable. Nordland skal arbeide for økt produksjon av vannkraft tilsvarende 1,3 TWh i ny årlig produksjon innen 2025 (overordnet strategi nr 1)."</i> <i>Utbygger vil sørge for at det er en god dialog med reinbeitedistriktet under planleggingen av anleggsarbeidene slik at negativ påvirkning reduseres til et minimum.</i>
<i>Rødøy-Lurøy kraftverk AS</i> 13.6.12	<i>Nordlandsnett AS (regionalnettseier) har varslet at det ikke er kapasitet til ny produksjon i Rødøy-Lurøy kraftverks område. Nordlandsnett AS arbeider med å utbedre</i>	<i>Nordlandsnett AS har søkt konsesjon til ny linje/forbindelse mellom Svartisen kraftverk og Halså i Meløy og arbeider med konsesjonssøknad til ny løsning i området</i>

	flaskehalsene i nettet.	mellom Sjønstå i Fauske og Salten Trafo i Sørfold. Statnett SF har søkt konsesjon til utvidelse av Salten Kraft i Sørfold. HelgelandsKraft AS arbeider med planer for forsterkning av linje mellom Langvann og Svabo i Rana.
--	-------------------------	--

Tilleggsopplysninger

Ivar K. Iversen har i brev av 14.10.12 uttalt at hans eiendom gnr. 16, bnr. 6 blir berørt av planene for Haugvikelva kraftverk. Iversen uttaler følgende om Haugvikelva kraftverk:

” ...

3. øvrige forhold

Konsesjonssøknaden bærer preg av å være et forsøk på ”å selge inn” en ellers lite praktisk, økonomisk, og miljømessig forsvarlig utbygging. Det vil imidlertid føre for langt å imøtegå alle feil i faktum og vurderinger i konsesjonssøknaden. I stedet velger jeg å peke på følgende fire forhold:

3.1. De konkrete utbyggingsplaner

En oppfatter at tiltaket først ble planlagt med rørgate, vei m.v. på sørsiden av elven, men at det av økonomiske hensyn nå er planlagt lagt på nordsiden. Dette vil i tilfelle gjøre virkningene for miljøet m.v. vesentlig større enn om de opprinnelige planene hadde blitt fulgt. Følgelig bør en gå tilbake til de opprinnelige planene om tiltaket mot formodning skulle bli realisert. I samme forbindelse nevnes at en drikkevannskilde – anslagsvis for 1/3 av innbyggerne i bygda – har sitt nedfallsområde i område som er tenkt omfattet av utbyggingen. Dette er ikke hensyntatt.

For øvrig bemerkes at konsesjonssøknaden på dette punktet bærer preg av ”klipp og lim”, da det flere steder ikke er gjort endringer iht. til at vei, rørgate m.v. er flyttet.

3.2. Øvrige utbyggingsplaner i området

Konsesjonssøknaden viser til, men tar ikke tilbørlig hensyn til, at det foreligger planer for omfattende utbygging av vann- og vindkraftressurser i området. Planer en forstår er kommet langt i planprosessen.

Naturen i og omkring Sørfjorden blir påført omfattende endringer om disse planene blir realisert. Det derfor viktig at områder i nærheten av bebyggelsen – som Haugvikelva – blir skjermet.

3.3. Samiske kulturminner

Det fremgår av kart vedlagt konsesjonssøknaden at det ligger en samisk gravgård inne på området som berøres av tiltaket. Statusen på denne er så vidt undertegnede har fått opplyst fra

lokalkjente i bygda en helt annen enn det konsesjonssøker oppgir. Etter hva som er opplyst kan det ikke være tvilsomt at dette er et verneverdig kulturminne, som samiske institusjoner vil kunne ha interesse av ikke blir nedbygd. Herunder skal gravgården være blitt omtalt i lokalhistoriske tidsskrift, samt at samiske gjenstander skal ha blitt funnet på stedet og tatt vare på av museum.

3.4. Betydning for befolkning og næringsutvikling i Sørfjorden og i Rødøy kommune

Når det gjelder betydning en utbygging vil ha for de eiendommer som er omfattet av "avtalen", så er så vidt undertegnede er kjent med ingen av disse eiendommene i drift, verken skog – landbruk – eller annet. Flere av grunneierne bor heller ikke i bygda. Leie av grunn og fallrettigheter vil sikkert kunne gi en hyggelig inntekt av eiendommene, men noen betydning for utviklingen av eiendommene vil tiltaket ikke ha. Det samme gjelder muligheter for lokale arbeidsplasser i utbygging og driftsfasen. Det siste kan en se bort fra. Det første viser seg erfaringsmessig sjelden å stemme da det som etterspørres er spesialisert kompetanse som det av naturlige årsaker er vanskelig å hente lokalt. Tvert imot anser en utbyggingen som negativ for den utvikling som er i bygda knyttet til fritidsbebyggelse og muligheter for turisme. Som eksempel vises det til at helt inntil området som omfattes av tiltaket, er det bygget flere fjellhytter av innbyggere, og andre som ferierer i Sørfjorden. Videre er det anlagt en natursti som går rett gjennom området som berøres. En natursti som flittig brukes av innbyggerne i Sørfjorden. Dette er forhold som konsesjonssøknaden synes å se helt vekk fra.

Sørfjorden er i dag en bygd med rundt 20 fastboende, der kommunikasjoner, mulighet for helårs butikk m.v. er helt avhengig av den omfattende aktiviteten som er knyttet til rekreasjon og fritidsformål fra tilreisende. Uten å strekke dette for langt, vil en utbygging av Haugvikelva, slik det her er planlagt, ikke gagne denne utviklingen."

Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt har i etterkant av befaringen kommet med følgende uttalelse i brev av 21.10.12:

"...

Det har fra gammelt av vært praktisert et rotasjonsprinsipp hva angår bruken av de forskjellige årtidsbeitene i dette reinbeitedistriktet. Dette ut fra topografiske, hensiktsmessige forhold og i nyere tid også økonomiske forhold. Det vil for eksempel si at når man beiter den nordre del av vinterbeitelandet, så er det mest hensiktsmessig å beite der over en periode, for så å la det ligge brakk i en del år, slik at beitene kan ta seg opp igjen. Dette ut fra topografiske forhold med mange og lange fjorder som skjærer seg inn i landet og skaper naturlige skiller/områder.

Ved praktisering av rotasjonsmønsteret blir reindriften mindre synlig i enkelte områder over ganske mange år. Derfor får man da jevnlig høre uttalelser som at her ikke har vært sett rein på 30-40 år. Syntes derfor at det var passende å begynne her. Men det vil med andre ord ikke bety det samme som at noen områder er mindre viktige enn andre.

Så sett i lys av denne utbyggingen som vi skal gi en uttalelse på her, så vil undertegnede se med stor skepsis til dette prosjektet, grunnet prosjektets beliggenhet. Dette er et område som er viktig som beiteland/ kalvingsland. Kalvingsland er særlig viktige områder som man ser man mister stadig mer areal av grunnet hyttebygging, vassdragsreguleringer, økt friluftaktivitet osv.

Reindriften er redd for at det vil skapes enda flere barrierer i det omsøkte området. Dette sett i lys av at NVE har gitt grønt lys for utbygging av Smibelg-Storåvatn kraftverk. Dette vil uavhengig av det omsøkte prosjektet allerede skape store barrierer som vil vanskeliggjøre bruken av området. Men ved utbygging av også dette prosjektet vil her skje enda flere forandringer i landskapet. Vannspeilet vil bli forlenget. Naturgitte fysiske sperrer vil forsvinne. Det vil bli vanskeligere å gjete kalvsimlene i området da elven vil forsvinne (simler med små kalver skyr å vee over store bekker og elver til kalven har blitt ganske stor). Her vil også være fare for usikker is som ytterligere vil vanskeliggjøre reindriftens bruk av området (med fare for at rein/ små kalver går gjennom isen). Området vil også bli lettere tilgjengelig for allmennheten da her vil bli anlagt en vei i atv standard. Vil også nevne at her er en større andel fritidsbrukere med hytter enn det bor fastboende. Man har hittil sett at disse bruker sjøen mere enn fjellet. Men ved at her anlegges en vei opp til fjellet frykter man at dette kan snu og friluftaktiviteter til fjells vil kunne ta seg opp som en konsekvens av at her anlegges en vei. Her finnes allerede i dag noen hytter rundt vannet og med økt tilgjengelighet frykter man at her blir bygget flere hytter i fjellet. Noe som vil umuliggjøre bruken av dette området. Da hyttene vil befinne seg midt i beitelandet og dalgangen med bratte fjell på flere sider, dette kan føre til at tilgangen til området sør om vannet vil bli avstengt for bruk da det sammen med forandringene av vannspeilet vil kunne skape så store barrierer at rein skyr området.”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søknaden

Nord-Norsk Småkraft AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Haugvikelva kraftverk.

Nord-Norsk Småkraft AS ble stiftet i april 2006 med MiljøKraft Nordland AS, Rødøy-Lurøy Kraftverk AS, SKS Produksjon AS og Nord-Salten Kraft AS som eiere. Troms Kraft AS og Ballangen Energi AS kom inn som eiere i april 2007, men i 2010 trådte Troms Kraft AS ut av selskapet. Aksjene er i dag likt fordelt på eierne med 20 % hver. Selskapet har ingen egne ansatte, og alt arbeid utføres av eierselskapene.

Beskrivelse av området

Haugvikvatnet ligger på kote 268,5 moh ifølge søknaden (kote 266 ifølge Rødøy kommunes kart) og har et flateinnhold på ca 0,073 km². Derifra renner Haugvikelva ned via noen små tjønnner. Inntaket er planlagt nedstrøms Litlavatnet, som er den nederste tjønna. I øvre del av berørt elvestrekning er elva bredere, og grunne parti er dominerende, før den renner i brattere parti med bred utforming over det bare fjellet ned mot de skogkledde deler. I nedre del av berørt elvestrekning renner elva i mindre bratt terreng, med skogkledd og rikere sidevegetasjon.

Eksisterende inngrep i vassdraget

På nedre del av elva krysser kommuneveien elva. Her er også noe jordbruksaktivitet. Elva er ellers urørt.

Teknisk plan

Inntak

Ifølge søknaden planlegges det en betongdam med overløp på kote 260. Damkrona blir ca. 30 m, og maks. høyde blir ca. 3 m. Ifølge søknaden skal damoverløpet ligge lavere enn nivået på Litlavatnet.

Under befaringen fremla søker planer om at damoverløpet skal ligge på nivå med Litlavatnet. Vannstanden i Litlavatnet skal ikke heves.

Rørgate

Rørgata blir ca. 1200 m lang, og planlegges gravd/sprengt ned i grøft på nordsiden av elva. I øvre del åpner søker for at rørgata kan ligge i dagen.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på nordsiden av elva, med turbinsenter på kote 20. Arealet på kraftstasjonen blir ca. 50-60 m². Det installeres en peltonturbin med ytelse på 1 MW og maksimal slukeevne på 0,5 m³/s.

Elektriske anlegg

Generatorspenning planlegges til 0,69 kV. Planlagt transformatorspenning på krafttransformator blir 0,69/22 kV. Produsert kraft overføres til eksisterende nett via en 850 m lang jordkabel.

Veier

For adkomst til kraftstasjonen planlegges det å forlenge eksisterende traktorsti med litt i underkant av 360 m. Veien krysser elva nedstrøms kraftstasjon. Veien vil være permanent og beslaglegge et ca. 5 m bredt belte.

For adkomst til inntaket planlegges det å bygge om lag 1,9 km vei på nordlig side av Haugvikelva. Det søkes om å ha dette som en permanent vei, som kan brukes til vedlikehold av inntak, samt andre landbruksformål (skogsdrift). Veien vil beslaglegge et ca. 5 m bredt belte i anleggs- og driftsfasen.

Massetak og deponi

Alle grøftemassene forutsettes tilbakeført ved gjenfylling/overfylling av rør. Ev. overskuddsmasser i forbindelse med rørgaten vil bli brukt til overfylling over røret, ev. bli brukt til veibygging.

Hydrologisk grunnlag

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på 2,9 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 0,25 m³/s. Nedbørfeltet består utelukkende av snaufjell, har ingen bre, og effektiv sjøprosent er på 1 %. Avrenningen er preget av flommer til alle årstider. Den mest markerte lavvannssesongen er på ettervinteren, men det kan også være lite vann i elva utover høsten. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 62 og 25 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 14 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 0,5 m³/s og minste slukeevne 0,025 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 14 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og ingen minstevannføring resten av året.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Haugvikelva kraftverk til ca. 3,4 GWh fordelt på 1,5 GWh vinterproduksjon og 1,9 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 13,1 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,84 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Søker beregner at tiltaket vil kreve 28 daa i midlertidige arealer og 14 daa i permanente arealer.

NVE har mottatt brev fra grunneier til eiendom gnr. 16, bnr. 6, som mener at hans eiendom blir berørt av tiltaket. NVE har videresendt denne informasjonen til søker. NVE har gått videre med behandlingen av søknaden, men presisert overfor søker og gjeldende grunneier at dersom tiltaket ved en ev. konsesjon berører eiendom gnr. 16, bnr. 6, må søker og grunneier inngå avtale før arbeidet med kraftverket kan igangsettes.

Ut over dette har tiltakshaver avtale med alle rettighetshaverne om nødvendige rettigheter til å utnytte fallet til kraftproduksjon, samt nødvendige rettigheter til arealer for vannvei, kraftstasjon, uttak av stedlige masser, vegbygging, mv. Avtalen innebærer at grunneierne gir Nord-Norsk Småkraft AS rett til bygging og drift av et kraftverk som utnytter energipotensialet i elva. Avtalen er tidsbegrenset.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er definert som LNF-B i kommuneplanens arealdel.

Samlet plan (SP)

Haugvikelva er ikke en del av Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke en del av Verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

INON sone 2 vil bli redusert med om lag 0,86 km². Om lag 2,2 km² av INON sone 1 blir omklassifisert til INON sone 2. Villmarkspregede områder vil ikke bli påvirket av tiltaket.

Nasjonale laksevassdrag

Haugvikelva er ikke et nasjonalt laksevassdrag.

Regional plan om små vannkraftverk i Nordland

I den regionale planen er prosjektområdet kartlagt som kalvingsområde for rein. I retningslinjene står det at man skal "være svært restriktive med å gi tillatelse til kraftverk som kan virke forstyrrende på kalvingsaktivitet. Det skal stilles krav om lydisolering av kraftstasjon og regulering av ferdsel i kalvingsperioder. Dette skal skje i samråd med reindriftsutøvere." Haugvikelva ligger i et område som har fått middels verdi for landskap. I retningslinjene står det: "I fjordlandskap med middels og liten verdi skal man være varsomme med å tillate utbygging."

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 3,4 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon.
- Prosjektet vil gi inntekter til søker og grunneiere.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring slik at verdien av Haugvikelva som landskapselement vil bli vesentlig redusert.
- Legging av rørgate og etablering av vei vil gi godt synlige og skjemmende spor i øvre del av strekningen.
- Tiltaket vil kunne gi negative konsekvenser av betydning for reinbeitedistriktet

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Middelvannføringen forbi planlagt inntak er på 0,25 m³/s, og maks. slukeevne utgjør 200 % av middelvannføringen. Det er søkt om en minstevannføring på 14 l/s i sommersesongen og ingen minstevannføring resten av året. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge tall fra søknaden vil kraftverket være i drift tilnærmet hele året, også i et tørt år. NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Landskap og friluftsliv

Fylkeskommunen mener at de negative konsekvensene for landskapet er små, mens Fylkesmannen mener tiltaket vil ha negative konsekvenser for landskap og friluftsliv. De negative effektene Haugvikelva kraftverk vil ha for landskapet går etter NVEs vurdering på redusert vannføring i elva og etablering av rørgate og adkomstvei.

På det meste av berørt strekning renner Haugvikelva bredt over blankskurt sva. Elva brer seg ut over det blankskurte fjellet, og av denne grunn er synsinntrykket av elva i høy grad avhengig av vannføringen. Elva er eksponert mot vest, og er godt synlig både fra nærområdet og i et større landskapsrom. I samme landskapsrom renner også Oldervikelva, noe lenger nord for Haugvikelva. Begge elvene bidrar etter NVEs syn til å gi karakter til landskapet. Oldervikelva får tilnærmet halvert sin vannføring som følge av bygging av Storåvatn kraftverk. Haugvikelva er godt synlig fra ferga som trafikkerer strekningen Kilboghamn-Jektvik, og er den første elvestrekningen av betydning når man reiser sørfra. Fergestrekningen Kilboghamn-Jektvik er en del av veiprojektet "Helgelandskysten" i Nasjonale turistveier. Statens vegvesen ved Nasjonale turistveger har ikke gitt uttalelse til prosjektet. NVE mener at redusert vannføring i Haugvikelva vil være negativt for landskapet, både i nærområdet, fra fjorden og andre siden av fjorden. Dette vil være et vesentlig moment ved vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Det er søkt om å anlegge en permanent adkomstvei i svinger opp fra kraftstasjonen til inntaket. Veien skal brukes til skogsdrift i tillegg til tilsyn med inntaket. Veien vil være synlig i et større landskapsrom, og NVE mener at denne veien vil være negativ for landskapet.

Ved inntaket og et stykke nedover fjellsida er det mye bart fjell. Området nord for elva, der rørgata er planlagt, består av flere mindre rygger, med noe vegetasjon mellom. For å føre rørgata fra inntaket og ned mot skogområdet, hvor rørgata lettere kan skjules, må røret legges på tvers av disse ryggene. På NVEs sluttbefaring ble det diskutert hvordan rørtraseen kunne tilpasses terrenget for at inngrepet blir så skånsomt som mulig. Selv om røret tilpasses strukturene i terrenget vil det kreve en del sprenging for å føre fram røret. Det ble også diskutert å legge røret i dagen for å skåne terrenget. NVE mener nedsprengt rørgate vil gi store og irreversible sår i landskapet, og at dette vanskelig vil kunne kamufleres i dette åpne landskapet. Selv om rørgate i dagen vil være mer skånsomt for terrenget, vil dette bli svært synlig og dessuten utgjøre en barriere for mennesker og dyr som ferdes i området.

NVE har ikke noen tall på hvor mye området blir brukt til friluftsliv. Det går en tydelig sti opp lia som møter berørt område omtrent ved skoggrensa. Her er det laget til en rasteplass med utsikt over fjorden. Stien fortsetter opp forbi inntaksområdet og videre innover i dalen til noen hytter ved Haugvikvatnet. For dem som ferdes i området vil særlig øvre del av rørtraseen medføre ulemper.

Samlet sett mener NVE at Haugvikelva er et karaktergivende landskapselement i et større landskapsrom og at redusert vannføring vil ha stor betydning for landskapsopplevelsen. Vi mener den planlagte veien opp til inntaket vil bli svært synlig i et større landskapsrom. Vi mener at øvre del av rørtraseen vil kreve store inngrep som vil være negativt for landskapet og for brukere av området.

Biologisk mangfold

Berørt område er befart i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold og resultatene er beskrevet i søknaden. Den 20.9.12 var det ingen nye funn i naturbase eller artskart. Det er påvist sprekkedaler (bekkekløfter) med lite vegetasjon på berørt elvestrekning. Sprekkene er eksponert for vind, lys og uttørring, og det er ikke funnet noen rødlistearter i sprekkene. Potensialet for rødlistearter er vurdert som lite. Lokaliteten er gitt verdien C – lokalt viktig. Elva renner over bart fjell på det meste av strekningen. Det er ikke påvist sjeldne arter eller naturtyper langs rørtraseen. Ved kraftstasjonsområdet er vegetasjonen frodig, med innslag av høgstauder og storbregneskog. Området er ikke skilt ut som egen naturtype i miljørapporten. Fylkesmannen poengterer at det kun er registrert fire høgstaude-skoger i Rødøy kommune, men at det er vanskelig å si noe om forekomsten ved Haugvikelva fordi den ikke er vurdert i miljørapporten. I miljørapporten står det at det ble forventet å finne lungeneversamfunn og fuktrevende lavararter i området, men at slike ikke ble påvist. Under NVEs sluttbefaring ble lungenever påvist. Vi har ikke sett grunn til å kreve ytterligere utredninger på dette temaet, men har tatt det til etterretning at forekomsten av høgstaude-skog kan være noe undervurdert i miljørapporten. Vi anser kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8, å være tilstrekkelig. På bakgrunn av de funn som er gjort langs elva har vi tillagt føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, lite vekt.

Samlet sett mener NVE at kraftverket er akseptabelt med hensyn til det biologiske mangfoldet. På nedre del av området vil både redusert vannføring og inngrep forbundet med rørgate og vei medføre ulemper for det biologiske mangfoldet, men vi mener at dette kan avbøtes med skånsom fremføring av rør og vei i dette området, samt slipp av tilstrekkelig minstevannføring. Med bakgrunn i de begrensede virkningene tiltaket vil ha for biologisk mangfold mener vi at gjennomføring av prosjektet ikke vil være i strid med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Fisk

Ved høy vannføring kan sjørret vandre opp til området for utløp fra kraftstasjonen. Nedre strekning av Haugvikelva har vært preget av dårlig vannkvalitet på grunn av forurensning fra landbruk.

Fylkesmannen vurderer ikke elva som viktig for sjørreten. Ved en ev. konsesjon kan det settes krav om omløpsventil i kraftstasjonen for å sikre forholdene for anadrom fisk nedstrøms utløpet.

Reindrift

Haugvikelva ligger i Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt. Reinbeitedistriktet er imot utbyggingen og påpeker at distriktet er under stort press. Grunneiere uttalte under NVEs sluttbefaring at de ikke kjenner til at området blir brukt til reindrift. Reinbeitedistriktet påpeker at områdene i distriktet brukes intensivt i bolker, slik at viktige områder kan bli stående ubrukte i mange år. Det er planer om å ta i bruk området ved Haugvikelva i nær framtid.

Reinbeitedistriktet uttaler at området er viktig som beiteland/kalvingsland. Reindriftsforvaltningen viser til at området er høstbeiteland og parringsland, i tillegg til tidlig vårbeiteland/kalvingsland (vårbeite 1). De øvre delene av området brukes som sommerbeite. I henhold til OEDs retningslinjer for små vannkraftverk har kalvingsområder stor verdi, mens beiteland ut over minimumsbeiter har middels verdi.

Reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktet påpeker forhold ved kraftverket som er problematiske for reindriften, bl.a. at prosjektet vil gi forstyrrelser i anleggstida, at inntaksdammen vil utgjøre en barriere for reinen, at veien opp til inntaket vil medføre økt ferdsel i området og at utbyggingen av Smibelg og Storåvatn kraftverk vil ha konsekvenser for reindriften i et større område.

NVE tar til etterretning at distriktet benytter et rotasjonsprinsipp i bruken av beiteområdet, og at området har verdi for reindriften. Vi tar med i betraktningen at Storåvatn kraftverk kommer til å berøre områder som ligger nær Haugvikelva, og at konsekvensene ved bygging av Haugvikelva kraftverk kan gi en akkumulert effekt som er større enn bygging av Haugvikelva kraftverk isolert sett. NVE mener at bygging av Haugvikelva kraftverk vil ha negative konsekvenser for reindriften i området, og at konsekvensene kan øke noe på bakgrunn av utbyggingen av Storåvatn kraftverk. Ved en ev. konsesjon vil det være vesentlig med god dialog mellom utbygger og reindriften i anleggsfasen. Hensynet til reindriften tilsier at det ikke bør gis tillatelse til vei slik som planlagt opp til inntaket ved en ev. konsesjon.

Samfunnsmessige virkninger

Fylkeskommunen uttaler at de savner en vurdering av nytten av tiltaket. Tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere. I anleggsfasen vil det bli noe aktivitet, som også kan ha positiv effekt i lokalsamfunnet. I driftfasen vil kraftverket gi noe inntekt til kommunen. Gjennomsnittlig produsert kraft fra i henhold til omsøkte planer vil være 3,4 GWh per år. Dette er en produksjon under gjennomsnittet i småkraftsammenheng, noe som også er vesentlig i vurderingen opp mot ulemper som kraftverket medfører. Vi vil ellers bemerke at det i søknaden er foreslått et slipp av minstevannføring på 14 l/s i sommersesongen og ingen minstevannføring resten av året. NVE gjør en avveing av behov for minstevannføring i hver enkelt sak, men vi vil likevel bemerke at Haugvikelvas verdi som landskapselement tilsier at en minstevannføring om sommeren minimum bør være i størrelsesorden med beregnet sesongmessig lavvannføringsverdier. Vi mener også at fullstendig tørlegging av vassdrag om vinteren er uheldig, og svært sjelden blir aktuelt. Dersom vi legger til grunn slipp av sesongmessige lavvannføringer hele året, hhv. 62 l/s i sommersesongen og 75 l/s i vintersesongen, og oppgitt energiekvivalent på 0,54, vil produksjonen reduseres med omtrent 0,5 GWh. Produksjonen vil da bli ca. 2,9 GWh/år og kostnadene blir ca. 4,5 kr/kWh. Etter vår vurdering må det tillegges vekt at prosjektet reelt sett med nødvendige avbøtende tiltak vil gi lite ny kraft til en høyere kostnad enn oppgitt, samtidig som det etter vårt syn medfører ulemper av betydning for flere allmenne interesser.

Samlet belastning

NVE skal i sine vurderinger ta hensyn til den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen utgjør konsekvensene av flere vannkraftanlegg og andre vassdragsinngrep innenfor et geografisk avgrenset område. Selv om det enkelte prosjektet kan ha begrensede virkninger for miljøet og andre brukerinteresser, kan de samlede virkningene av mange slike inngrep bli store.

Smibelg og Storåvatn kraftverk fikk konsesjon i mars 2012. Kraftverkene vil ha en samlet produksjon på 216 GWh. Berørte områder ligger i Rødøy og Lurøy kommuner. Storåvatn kraftverk vil utnytte det meste av vannet i fjellområdet øst for Haugvikelva. Nedbørfeltet til Haugvikelva er ikke berørt av utbyggingen, mens noe under halvparten av nedbørfeltet til Oldervikelva vil overføres til Storåvatn kraftverk. Med byggingen av Storåvatn kraftverk vil de fleste vassdrag i området øst for Haugvikelva bli regulert, mens Haugvikelva står igjen som et av få vassdrag i området med naturlig vannføring. Dette øker etter NVEs syn verdien av elva.

Det nærmeste kraftverket utover dette er et mikrokraftverk på andre siden av fjellet på motsatt side av fjorden. Nordover langs fergestrekningen Kilboghavn-Jektvik foreligger det hos NVE en søknad om bygging av kraftverk i Buvik.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 3,4 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er under middels for et småkraftverk. Selv om produksjonen isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De to siste årene har NVE klarert om lag 1,3 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Haugvikelva løper bredt over bart fjell i øvre del, og elva er synlig i et større landskapsrom. Fremføring av rørgate fra inntaket og det første stykket ned mot skogen vil kreve omfattende sprenging, og inngrepet vil etter NVEs syn bli uforholdmessig stort, og vil vanskelig kunne skjules på en god måte i ettertid. Omsøkte vei opp til inntaket vil også være synlig i et større landskapsområde, og kreve omfattende inngrep opp den bratte lia. Prosjektet vil ha negative konsekvenser for reindrifta i området. Alle de negative konsekvensene må veies opp mot de positive konsekvensene i form av ny fornybar energi og samfunnsmessige virkninger som følge av inntekter. Dersom vi legges en mer realistisk minstevannføring til grunn for prosjektet vil produksjonen reduseres og kostnadene pr. kWh øke, slik at de samfunnsmessige fordelene av tiltaket reduseres. Samlet sett mener NVE at den produserte krafta vil være for liten å kunne veie opp for de negative konsekvensene av kraftverket.

NVEs konklusjon

NVE mener at ulempen ved bygging av Haugvikelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.